

TOPLANTI NOTU

TOPRAK MAHSÜLLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

26 Aralık 2019, Ankara

KATILIM:

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü

Ahmet Güldal, TMO Genel Müdürü
Çağatay Maraş, Ticaret Daire Başkanı
Fatih Kaya, Özel Büro Şube Müdürü

Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu ve Dernek Başkanları

Eren Günhan Ulusoy, TUSAF Başkanı
Vecdi Kozlu, TUSAF Sayman Üye
Ergin Okandeniz, TUSAF Yönetim Kurulu Üyesi ve MBUSD Başkanı
Turhan Göksu, TUSAF Yönetim Kurulu Üyesi
Doğan İlhan, TUSAF Yönetim Kurulu Üyesi
Sercan Demirbaş, TUSAF Yönetim Kurulu Üyesi
Bekir Bağış, ÇUSD Başkanı
Veysi Duyan, DUNSAD Başkanı
Mustafa Kozlu, KUSAD Üyesi
Numan Albayrak, OAUSD Üyesi
Ali Kabakulak, OAUSD Üyesi
Vural Kural, TUSAF Genel Sekreteri
Murat Özdemir, KUSAD Genel Sekreteri

Toplantı TMO Genel Müdürü Ahmet Güldal'ın açılış konuşması ile başlamış, gerek Kıbrıs'ta gerekse İzmir toplantılarında sektörümüz ile birlikte olduğunu ve piyasa beklentileri ve un sanayicilerinin talepleri doğrultusunda bilgilendirme yaptıklarını hatırlatarak, Bakan düzeyinde konunun takip edildiğini belirtmiştir. Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli ile havalimanından birlikte geldiklerini ve un sanayicileri ile olacağını ifade ettiğinde, Bakanımızın TUSAF Başkanı Günhan Ulusoy'a selamlarını iletildiğini belirtmiştir.

Toplantı kapsamında ilk olarak heyeti dinleyeceklerini ve kendilerinin daha sonra sunumlarını yapacaklarını ifade ederek sözü TUSAF Başkanına vermiştir. Bu çerçevede; TMO Genel Müdürüne de bilgi notu olarak verilen yazı aşağıda aktarılmıştır:

Buğday piyasalarında yaşanan arz sıkıntısı nedeniyle, son dönemde fiyatlarda hızlı yükseliş yaşanmaktadır.

- Sezon başında 1300 TL/ton olan buğday fiyatları, borsalarda 1600-1800 TL/ton'dan işlem görmektedir.
- İthal buğdayın liman teslimi satış fiyatları Samsun'da 1700 TL/ton, güney limanları olan Mersin-İskenderun'da 1775 TL /tondur. Eşdeğer eşya kapsamındaki dahilde işleme belgelerinin tükenmek üzere olması, ithalat maliyetini artırmıştır.
- Tmo'nun ithal buğday satış fiyatı 1450 – 1475 TL /ton olmasına rağmen, piyasada 250 TL/ton üzerinde işlem görmektedir.
- Tmo'nun buğday tahsislerinde, fiili tüketime oranının aralık ayında %25-35 bandına düşmüştür.
- Tahsis edilen buğdayların fiziki tesliminde yaşanan aksaklıklar, buğdayın fabrikalara ulaşmasını geciktirmektedir, bu durum serbest piyasaya olan talebi artırmaktadır.
- Buğday pazarları ve borsalarına gelen buğday arzı azaldığı için, özellikle yerli buğdaya sanayicinin erişimi oldukça kısıtlanmıştır.

Bu nedenlerden dolayı piyasalarda yükselen buğday fiyatları, diğer girdilerdeki artışlarla beraber, un maliyetlerini artırmaktadır. %3-%5 kar marjı ile çalışan un sektöründe, %23ü aşan hammadde maliyetinin ürün fiyatına yansması kaçınılmazdır.

Un sanayicisi çiftçi ile tüketici arasında aracıdır. Un sanayicileri maliyetlerini yansıtmak mecburiyetindedir, kendileri fiyat belirleme gücü bulunmamaktadır. Buğday fiyatı yüksek olursa yüksek alır-satar, düşükse düşük alır-satarlar.

Buğday fiyatlarının değişimi, devletimizin takdirinde olup, mevcut serbest piyasa buğday fiyatlarından kaynaklanan yakın zamanda yaşanacak fiyat hareketlerinden, un sanayicilerimizin sorumlu tutulması, adil bir yaklaşım olmayacaktır. Un fiyatları ile ilgili bir sabitlik beklentisi var ise, serbest piyasadaki buğday fiyatının TMO'nun satış fiyatı olan 1450 TL/ton'a gerilemesi gerekmektedir.

Bunun gerçekleşmesi için öncelikle:

- TMO satış fiyatlarından Türkiye'nin aylık ihtiyacı olan 1 milyon ton buğday arzının sağlanması
- Yapılacak tahsislerin, aylık fiili tüketime oranının asgari %80 olması gerekmektedir.

Bununla beraber diğer bir seçenek de:

- İthalatta vergi indirimi veya fiili tüketime dayalı bir kota ile, bu dengelerin serbest piyasada oluşması sağlanabilecek olup, devletimizin takdirindedir. Bu kapsamda gerçekleşecek ithalatın operasyonel yükünün özel sektör ile paylaşılmasının, buğdayın piyasaya arzını daha hızlı gerçekleştireceğine inanılmaktadır. Bu konuda takdir oluşması halinde, uygulamayla ilgili sektörel bilgileri her zaman paylaşmaya hazır olduğumuzu da tarafınıza bildiririz.

TUSAF Başkanının sunumu sonrası; toplantıya katılan diğer sektör temsilcileri, DUNSAD Başkanı Veysi Duyan bölgelerindeki ihracat yapan üyelerinin sorunları ve nakliye problemlerine değinmiştir. Bu çerçevede, Daire Başkanı Çağatay Maraş, üzerlerine düşen ve sorumlu oldukları alanlarda Ticaret Bakanlığı ile temas edeceklerini, ancak nakliye sorunlarına ilişkin olarak yıllardır süren problemlerin çözümünde sektörle birlikte hareket ettiklerini, Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığının doğrudan zarar gören sanayicilerden kayıplarını ve şikâyetlerini belgeleyerek müracaat etmelerinin yeterli olacağını aktarmıştır.

Yukarıda TUSAF Başkanı'nın ifade ettiği hususlarda, ÇUSD Başkanı Bekir Bağış, TUSAF Sayman Üyesi Vecdi Kozlu, TUSAF Yönetim Kurulu Üyesi Turhan Göksu ve KUSAD Üyesi Mustafa Kozlu sektörün yakın ve orta dönem ihtiyaçları, TMO buğday stoklarının yetersizliği, buğday satıcılarının pozisyonları, un fiyatları ve kalite problemleri üzerinde görüşlerini açıklamışlardır.

Toprak Mahsulleri Ofisi Ticaret Dairesi Başkanı Sayın Çağatay Maraş, Türkiye buğday arzı konusunda yapmış olduğu sunumda 2019 yılı Haziran Ayından itibaren 7 aylık süreçte Türkiye'nin buğday stoklarında bir sorun bulunmadığını ve hâlihazırda 6-6,5 milyon tonluk bir stokun piyasada var olduğunu belirtti. Maraş, arza ilişkin yapmış olduğu hesaplamada 19 milyon tonluk toplam buğday üretiminin ekmeklik olan kısmının 15.850 milyon ton olduğunu ve kabaca 14,5 milyon ton olarak bunu hesaba aldıklarını, gerçekleştirilen ekmeklik buğday ithalatıyla birlikte ise arzın 19 milyon tona ulaştığının altını çizdi.

Talep tarafında ise sezonun ilk yedi ayında iç tüketimin 8 milyon ton olduğunu (aylık 1.16 mmt), tohum için kullanılan buğdayın 550 bin ton, yem sektöründe kullanılan miktarın ilk yedi ayda 740 bin ton ve firenin 260 bin ton olduğunu, toplamda ise mamul madde ihracatında kullanılan 3 milyon ton buğday ile birlikte tüketimin 12,5 milyon tonun biraz üzerinde bulunduğunu vurguladı. Sezonun kalan bölümünde Türkiye'nin tüketimine yetecek miktarda piyasada stok bulunduğunu ve yaklaşık 6.5 milyon ton buğdayın Türkiye'nin kalan beş aydaki iç tüketimini karşılayacak miktar olduğunu belirtti.

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürü Sayın Ahmet Güldal, Çağatay Maraş'ın sunumunda bahsettiği tespitleri işaret ederek ülke olarak buğday stoklarının yeterli seviyede olduğu ve endişe edilecek durumun söz konusu olmadığını vurguladı. Bir milyon ton olan buğday ithalat yetkilerinin 1,5 milyon tona çıkarıldığına değinen Güldal, her ne kadar stokları yeterli görseler de, sektörün menfaatleri çerçevesinde Toprak Mahsulleri Ofisi olarak bu yetkilerini kullanmaktan çekinmeyeceklerini ve serbest buğday piyasadaki fiyat hareketlerini yakından takip ettiklerini belirtti. Bu yetkinin bir kısmını veya tamamını dahi, ihtiyaç halinde piyasaya sürebileceklerinin altını çizdi. Piyasada fiyatların yukarı gideceği veya regüle edilemeyeceği fikrine sahip buğday satıcıları varsa bunların yanıldığını söyledi. Un sanayicilerine de bu çerçevede yeterli buğdayın olduğunu bilerek talep ve satın alma yapmaları yönünde tavsiyede bulundu.

TMO toplantısı öncesinde TUSAF Yönetim Kurulu ve Dernek Başkan ve üyeleri Federasyon merkezinde bölgelerden gelen temsilciler ile hazırlık toplantısı yaparak görüşlerimizi hazırlamışlardır.

